

DXX-001-013305

M. A. (Sem. III) (CBCS) Examination

May / June - 2015

Philosophy : ICT - 01

(Essentials Indian Philosophy)

Faculty Code : 001

Subject Code : 013305

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો : ૧૪
- (૧) ઉપનિષદમાં બ્રહ્મનો ખ્યાલ ચર્ચો.
- (૨) ન્યાય અનુસાર ઈશ્વરના અસ્તિત્વની સાબિતી સમજાવો.
- (૩) સાંખ્ય અનુસાર પ્રકૃતિ - પુરુષનો ખ્યાલ સમજાવો.
- ૨ (અ) કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો : ૧૦
- (૧) અષ્ટાંગ યોગ સમજાવો.
- (૨) અધ્યાસનો સિદ્ધાંત સમજાવો.
- (બ) કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો : ૧૦
- (૧) યોગ દર્શનમાં ઈશ્વરનું સ્થાન ચર્ચો.
- (૨) અદ્વૈત-વેદાંતમાં સત્નો માપદંડ સમજાવો.
- ૩ (અ) કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : ૧૦
- (૧) બ્રહ્મના સ્વરૂપ અને લક્ષણો જણાવો.
- (૨) પંચાવયવી અનુમાન સમજાવો.

(૩) યોગ અનુસાર વૃત્તિ સમજાવો.

(૪) યોગ અનુસાર પ્રત્યાહાર સમજાવો.

(બ) કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો :

૧૦

(૧) માંડૂક્ય ઉપનિષદમાં ઐ સમજાવો.

(૨) વૈશેષિકના સાત પદાર્થો જણાવો.

(૩) વૈશેષિક અનુસાર સામાન્યનો ખ્યાલ જણાવો.

(૪) યોગ અનુસાર ચિત્ત ભૂમિઓ જણાવો.

૪ નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્યમાં આપો :

૬

(૧) બ્રહ્મસૂત્રના લેખક કોણ છે ?

(૨) ઐ ની મ માત્રા શું સૂચવે છે ?

(૩) યમ-નયિકેતા સંવાદ ક્યા ઉપનિષદમાં છે ?

(૪) વૈશેષિક અનુસાર મન શું છે ?

(૫) ભૃગુ વરુણ સંવાદ ક્યા ઉપનિષદમાં છે ?

(૬) કુસુમાંજલિના લેખક કોણ છે ?

૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ દસ MCQના ઉત્તર આપો :

૧૦

(૧) ન્યાય અનુસાર દ્રવ્યના પ્રકાર કેટલા છે ?

(A) ચાર

(B) પાંચ

(C) નવ

(D) દસ

(૨) કેવલાદ્વૈત કોનો સિદ્ધાંત છે ?

(A) શંકર

(B) રામાનુજ

(C) મધ્ય

(D) વલ્લભ

(૩) યોગસૂત્રોના લેખક કોણ છે?

(A) ગૌતમ

(B) પતંજલિ

(C) વ્યાસ

(D) કપિલ

- (૪) સત્કાર્યવાદ કોણ સ્વીકારે છે ?
- (A) ન્યાય (B) સાંખ્ય
(C) બંને (D) કોઈ નહીં
- (૫) વિવર્તવાદ કોણ સ્વીકારે છે ?
- (A) શંકર (B) રામાનુજ
(C) બંને (D) કોઈ નહીં
- (૬) વૈશેષિક અનુસાર ગુણ કેટલા છે ?
- (A) આઠ (B) નવ
(C) વીસ (D) ચોવીસ
- (૭) સાંખ્ય અનુસાર તન્માત્રા કટેલી છે ?
- (A) પાંચ (B) છ
(C) સાત (D) નવ
- (૮) ન્યાય અનુસાર શબ્દ શું છે ?
- (A) દ્રવ્ય (B) ગુણ
(C) કર્મ (D) અભાવ
- (૯) અર્થાપત્તિ કોણ સ્વીકારે છે ?
- (A) જયંત (B) કુમારિલ
(C) બંને (D) કોઈ નહીં
- (૧૦) નીચેનામાંથી શું વૈદિક સાહિત્યનો ભાગ નથી ?
- (A) બ્રાહ્મણ (B) સંહિતા
(C) ગીતા (D) ઉપનિષદ
- (૧૧) નીચેનામાંથી શું બ્રહ્મનું સ્વરૂપ લક્ષણ છે ?
- (A) સત્ય (B) સુખ
(C) બંને (D) કોઈ નહીં
- (૧૨) બ્રહ્મમાં સ્વ-ગત ભેદ કોણ સ્વીકારે છે ?
- (A) શંકર (B) વલ્લભ
(C) બંને (D) કોઈ નહીં

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures at **right** indicate the full marks of the question.

- 1** Answer any **one** question : **14**
- (a) Discuss the concept of Brahma in Upanisadas
  - (b) Explain the proofs of the existence of god according to Nyaya.
  - (c) Explain the concept of Prakruti - Purusha according to Samkhya.
- 2** (A) Answer any **one** question : **10**
- (1) Explain Astang-yoga
  - (2) Explain the theory of Adhyasa.
- (B) Answer any **one** question : **10**
- (1) Discuss the place of God in Yoga-Darshana
  - (2) Explain the Criterion of Reality in Advaita - Vedanta.
- 3** (A) Answer any **two** questions : **10**
- (1) State the Svarupa laksana of Brahma
  - (2) Explain Panchavuyavi Anumana.
  - (3) Explain Vritti according to yoga.
  - (4) Explain Pratyahara according to yoga.
- (B) Answer any **two** questions : **10**
- (1) Explain ॐ in Mandukya Upanisada.
  - (2) State seven Padarthas of Visheshika.
  - (3) State the concept of Samanya according to Vaisheshika.
  - (4) State the Chittabhumis according to yoga

4 Answer the following questions in one sentence : 6

- (1) Who is the author of Bruhmasutra ?
- (2) What is Indicated by ऋ mattra of ॐ.
- (3) In which Upanisada, Yama-Nachiketa samvada is ?
- (4) What is mind according to vaiskeshika ?
- (5) In which Upanisada Bhrugu-Varuna samvada is ?
- (6) Who is the author of Kusumanjali ?

5 Answer any ten MCQ form the following : 10

- (1) How many types of Dravya are according to Nyaya ?
  - (A) Four
  - (B) Five
  - (C) Nine
  - (D) Ten
- (2) Whose theory Kevaladvaita is ?
  - (A) Shankar
  - (B) Ramanuja
  - (C) Madhya
  - (D) Vallabha
- (3) Who is the author of Yoga-sutra ?
  - (A) Gautam
  - (B) Patanjali
  - (C) Vyas
  - (D) Kapil
- (4) Who accepts Satakaryavada ?
  - (A) Nyaya
  - (B) Samkhya
  - (C) Both
  - (D) None

- (5) Who accepts Vivartavada ?
 (A) Shankar
 (B) Ramanuj
 (C) Both
 (D) None
- (6) How many qualities are according to Vaisheshika ?
 (A) Eight
 (B) Nine
 (C) Twenty
 (D) Twenty four
- (7) How many tanmatras are according to Samkhya.
 (A) Five
 (B) Six
 (C) Seven
 (D) Nine
- (8) What is Shabda according to Nyaya ?
 (A) Dravya
 (B) Guna
 (C) Karma
 (D) Abhava
- (9) Who accepts arthapatti ?
 (A) Jayanta
 (B) Kumarila
 (C) Both
 (D) None
- (10) What from the following is not a part of Vaidic Literature ?
 (A) Brahmana
 (B) Samhita
 (C) Gita
 (D) Upanisada

(11) What from the following is a Svarupalaksna of Brahma ?

- (A) Satya
- (B) Sukha
- (C) Both
- (D) None

(12) Who accepts Svagata-Bheda in Brahma ?

- (A) Shankar
  - (B) Vallabha
  - (C) Both
  - (D) None
-